

Lausunto, Joukkoliikenteen nettokustannusten jakaminen kuntien kesken

4041/08.01.00/2019

Tekltk 15.10.2019 § 81

Valmistelija: rakennuspäällikkö Ari Matteinen, puh. 050 049 7251, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta päätti 17.9.2013 § 25, että yhdessä kilpailutetun liikenteen hankinnan kustannukset jaetaan ensimmäisenä sopimusvuonna kuntien kesken kokouksessa ehdotetulla jakotavalla, ja että kustannusjako tarkistetaan ensimmäisen sopimusvuoden jälkeen vastaamaan matkustajatiedoista todettua kunkin kunnan asukkaiden todellista matkustusta.

WSP Finland Oy on laatinut Lahden seudun joukkoliikenneviranomaisen toimeksiannosta selvityksen joukkoliikenteen nettokustannusten jakamisesta eri malleilla. Matkustajamääristä on nyt kerätty riittävästi dataa, jotta voidaan tarkastella erilaisia joukkoliikenteen käyttöön perustuvia kustannusmalleja alueella. Selvityksessä on tarkasteltu erilaisia kustannustenjakoperiaatteita ja niiden soveltuvuutta Lahden seudun joukkoliikenteen toiminta-alueelle. Malleissa hyödynnetään joukkoliikenteen maksujärjestelmän kautta saatavia tietoja kunkin linjan matkustajista sekä näiden kuntalaisuuksista.

Nykytilanteessa kustannukset on jaettu yhä vuonna 2013 päätettyjen kuntaosuuksien perusteella:

- Lahti maksaa 91,53 % bruttoliikenteestä ja 71,74 % nettoliikenteestä
- Heinola maksaa 5,56 % bruttoliikenteestä
- Hollola maksaa 28,26 % nettoliikenteestä
- Orimattila maksaa 2,91 % bruttoliikenteestä.

Nykyisten maksuosuuksien taustalla on selvitys, jossa osuudet on laskettu erittelemällä linjat sisäisiin ja seutulinjoihin. Sisäisten linjojen kustannukset ovat menneet sille kunnalle, jonka sisäisestä liikenteestä on kyse. Seutulinjoiden kustannukset on jaettu seuraavasti:

- Linjan Lahden pään osuus keskustasta päätepysäkille on ajateltu olevan Lahden sisäistä liikennettä.
- Ympäryskunnan rajan ja Lahden keskustan välisen osuuden on ajateltu olevan puoliksi Lahden sisäistä ja puoliksi kuntarajan ylittävää seutulikennettä.
- Ympäryskunnassa olevan osuuden on ajateltu olevan seutulii-kennettä.

- Seutuliikenteen kustannusten jaossa on huomioitu kuntien aiempien lipputukien suhde, tarjonnan suhde sekä pendelöinnin suhde.

Selvityksessä huomattiin, että Orimattilan ja Hollolan osalta kunnan sisäisten linjojen nettokustannukset kuitenkin ylittävät kunnan mak-suosuuden.

Selvityksessä vertailtiin nykytilaan neljää eri kustannustenjakomallia:

1. Autoonnousujen suhde
2. Matkustajakilometrien suhde
3. a. Kuormitus/kilometri ja
3. b. kuormitus/aika

Kaikki esitetyt mallit perustuvat joukkoliikenteen käyttöön. Joukkoliikenteen käytön kasvu lisää lipputulota ja siten vähentää kuntien nettokustannuksia. Yksinkertaisin ja helpoin toteuttaa on vaihtoehto 1, jossa kustannukset jaetaan nousujen suhteessa. Kuntaosuudet ovat mallilla tarkistettavissa vuosittain ja malli jakaa kustannuksia suhteellisen hyvin joukkoliikenteen käytön mukaan. Vaihtoehdot 2, 3a ja 3b huomioivat paremmin erilaiset matkanpituudet eri kunnissa sekä linjan kuormituksen linjareitin eri osissa, mutta kustannusjako-osuuksien tarkistaminen olisi vaihtoehtoa 1 haastavampaa.

Heinolan ja Orimattilan 1.7.2020 alkavan liikenteen kilpailutus on tarkoitus käynnistää jo kuluvaan syksyyn aikana. Joukkoliikennelautakunnan hyväksymä uusi runkolinjastosuunnitelma noudattelee pääsääntöisesti nykyistä reitistöä. Suurin muutos on Orimattila-Lahti-Heinola heilurilinjan poisjääminen arkisin. Vuorotarjonnassa on tarkoitus lisätä nopeita yhteyksiä Lahteen päiväaikaan.

Uusien nettokustannusten mukaisten maksuosuuksien periminen on tarkoitus aloittaa vuodesta 2021. Koska uusi kilpailutus muuttaa kustannuksia Heinolan osalta ja konsultin laatima selvitys pohjautuu nykyiseen liikenteeseen, olisi järkevää siirtää uusien nettokustannusten perimistä vuodelta eteen päin. Silloin olisi käytössä tilastot yhdeltä vuodelta uudella reitistöllä.

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta on päättänyt kokouksessaan 27.8.2019 pyytää toimivalta-alueensa kunnilta lausuntoa sopivasta joukkoliikenteen nettokustannusten jakamismallista kuntien kesken. Lausunnot pyydetään toimittamaan 1.11.2019 mennessä.

Esityslistan liitteenä selvitys LSL:n joukkoliikenteen nettokustannusten jakaminen 6.5.2019/WPS Finland Oy.

Teknisen toimen johtajan (HK) ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää esittää lausuntonaan Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle joukkoliikenteen nettokustannusten jakamismallista kuntien kesken seuraavaa:

Heinolan ehdotus on, että

1. nettokustannukset jaetaan Ve 1:n mukaisesti ja
2. Ve 1:n mallin mukaisten nettokustannusten periminen aloitetaan vuoden 2022 alusta. Tällöin on tiedossa vuoden tilastot Heinolan ja Orimattilan toteutuneesta uudesta liikenteestä.

Päätös: Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selvitys LSL:n joukkoliikenteen nettokustannusten jakaminen 6.5.2019/WPS Finland Oy on pöytäkirjan liitteenä.

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Tiedoksianto: Sähköposti Lahden seudun joukkoliikennelautakunta